

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Beneficiorum Ecclesiasticorum Natvra, Ereptione, Qualitatibvs Ad Ea Obtinenda Requisitis ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

31. An leges à fundatore in limine foundationis appositæ, possint dein de consensu Episcopi alterari, aut aliæ insuper apponi, etiam ab ipso fundatore.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74477)

alias in limine foundationis adicere, ut etiam onera ista perferantur ab Ecclesia, & ad eam transeant (cūm cuique donanti rem, etiam Ecclesie liberum sit adicere, quas vult conditiones & onera, c. verum & c. de apposit. condit.) dicendum est. Anchar. conf. 217. n. 3. Loffred. conf. 3. n. 23. apud Lott. nu. 43. Qualiter verò hæc immunitas suffragetur Colonis Ecclesie, quò minus teneantur solvere gabellas de parte fructuum illos contingente, & alia onera à dominis temporalibus imposita subire, vide apud eundem Lott. n. 45. & seq. fuse.

Queres 28. Quid veniat hic nomine legum beneficij, à quo ea concipienda, constituenda & approbanda?

1. Respondeo ad primum, intelligi constitutiones & ordinationes, juxta quas deinceps administrandum est beneficium?

2. Respondeo ad secundum, eas prout voluerit, constituendi & concipiendi facultatem esse, & relinqui penes fundatorem beneficij. Abb. in 6. significatum, de prob. in 5. plurimum liquidem voluntati fundatorum quoad has leges in limine foundationis constituendas deferunt jura Butr. in c. cum dilectus, de consuetud. n. 44. Lott. l. 1. q. 32. n. 2. volueruntque eas quasi vim legis obtinere, Auth. de nuptiis. §. disponat. idque in favorem Ecclesiarum, ut alliciantur alii, & non retrahantur à foundationibus. l. in re mandata. c. mandasti. Anchar. conf. 29. n. 1.

3. Respondeo ad tertium: eas examinandi admittendique auctoritatem esse penes Episcopum, seu habentem potestatem erigendi beneficium; hujus enim uti est examinare locum erectionis & dotis congruentiam, ita etiam futurum beneficij regimen. Calder. de jure pat. conf. ult. in 1. colum. Unde etiam quatenus hæc leges defleunt ab orbita juris, id totum pender ab auctoritate Episcopi. Butr. loc. cit. n. 10. Imol. in idem c. cum dilectus. n. 22. eaque propterea dicatur causa efficiens harum legum à Lamb. l. 1. p. 1. q. 9. n. 2. n. 69. Ita tamen, ut si Episcopus sine legitima causa deneger his legibus consentire, possit fundator recurrere ad superiorem qui eum cogat ad consentiendum; vel si contumax maneat, ipse superior consentiat. Felin. in 6. cum venerabilis, de except. Lamb. n. 112. Lott. n. 17.

Queres 29. Quando nam constitutiones fundatoris sint tales, ut eas rejicere possit Episcopus, vel etiam, si ea consentiat, ea tamen non obligent?

Respondeo primò: dum sunt impossibiles; impossibilium enim nulla est obligatio; impossibilibus autem æquiparantur primò, quæ nimiam difficultatem habent l. cum heres. ff. de stat. liber. secundò: quæ turpes sunt, seu contra bonos mores, Papinian. in l. filius, de condition. instir. Lott. cit. q. 32. n. 27. tertio: quæ sunt contra substantiam beneficij; qui enim contra substantiam beneficij leges meditatur, utique destruit, quod agit; cūm iis politis subjectum corrumpatur, l. cum precario. ff. de precario quartò: quæ sunt contra perpetuam legum eas improbantium prohibitionem. Denique hæc leges, uti & quæ sunt contra substantiam beneficij, à juris consuetudine dicuntur derisionæ. in l. si stipul. 2. de verb. oblig. ratio horum omnium est, quia hæc leges, seu potius harum conditionum im-

pletio non est in cujusvis potestate J. C. in cit. l. filius. Cujac. ad quest. l. 16. Lott. n. 31.

Queres 30. Quæ leges seu conditiones censenda sint contra perpetuam legum eas improbantium prohibitionem?

1. Respondeo: non censi eo ipso à jure improbaras conditiones, quòd aliquid à jure prohibitum contineant, etsi enim simpliciter tantum à jure exorbitent, adhuc tamen ab Episcopo admittendæ sunt; neque ille tales admittendo quidquam contra jus moliri censetur; cūm id faciat ipsius juris permisso, Butr. in c. dilectus. n. 42. etiam res ipsas Ecclesiasticas servituti subjiendo. in c. hoc consultissimo, de rebus Ecclesie non alien. in 6. quia & in qualibet dispositione juris novi inductiva semper præserventur contrariæ fundatorum ordinationes, ut in Clem. quia contingit. de relig. domib. C. Eleutherius. 18. q. 2.

2. Respondeo secundò ex mente Rotæ apud Lott. cit. q. 32. n. 32. videri eas intelligi conditiones, quæ reflexe, & in individuum prohibentur apponi; ex mente verò Lott. loc. cit. n. 3. eas, quæ per prohibitionem perpetuam, quæ habet causam à jure perpetuo & immutabili (subintellige nimirum superiore v. g. naturali aut divino, quod à jure humano, immutabile est) reprobandur, ita ut hæc perpetuitas opponatur possibilitati ipsius juris, uti sumitur in materia prohibitionis nuptiarum apud Sauch. de matr. l. 4. d. 4. n. 8. Hinc tamen si pueris beneficia Ecclesiastica conferri jus prohibeat, tamen quia hæc prohibitio est variabilis, utpote à jure positivo humano dependens, & toleranda adhuc est lex fundatoris mandans puerum, imò infantem institui in beneficio; uti pro hoc binas Rotæ decis. citat Lott. n. 34. sic, licet neque Episcopus, neque ullus alius beneficiarius eligere sibi possit successorem, juxta c. Episcopo 8. q. 1. quia tamen hæc absoluta prohibitio non habet causam perpetuam à jure natura, nihil est, quin si in foundatione dispositum fuerit, ut Rector beneficij designet sibi successorem in eodem beneficio, hæc dispositio servanda erit, uti concludit Lamb. cit. q. 9. d. 3. nu. 18. Lott. nu. 38.

Queres 31. Num leges à fundatore in limine foundationis appositæ possint dein ex consensu Episcopi alterari, aut alia insuper apponi, etiam ab ipso fundatore?

Respondeo negativè: Gl. in c. cum dilectus. de consuetud. verbo, constitutum. Abb. n. 5. Imol. n. 22. Rota decis. 561. n. 2. p. 2. in Recent. Lott. cit. q. 32. n. 8. contra plures alios, quos citat Garc. p. 7. c. 1. n. 105. quorum plures volunt id posse Episcopum cum consensu patroni successoris fundatoris pro una alterave vice dispensando contra ordinationem fundatoris; saltem ubi id non fieret in præjudicium certa personæ, quæ deberet presentari. Hinc beneficium semel constitutum in libertate non potest redigi in servitutem, Bald. in c. significavit. de testib. p. 1. nec magis gravari, quam fuerit gravatum in foundatione. Lott. n. 11. & seq. Contrarium tamen quoad hoc postremum tenet Azor. p. 2. l. 6. c. 26. q. 3. in fine, ubi ait; beneficio vacanti potest Episcopus aliquid onus imponere, ita ut ad quemcunque beneficium transeat, cum eo onere transeat; ait tamen

tamen Lott. l. 3. q. 27. n. 19. liberam esse hac in re facultatem Episcopi in superinducenda beneficio residentia, urgente necessitate vel utilitate Ecclesie ex defectu ministrorum; sic quoque tradit Laym. ad c. significatum. de prob. n. 40. citans pro hoc Glossam in idem c. Imolam ibid. n. 9. Abb. n. 7. & Glossam in c. penul. de magistris. V. unius. In specie posse Episcopum cum Capituli sui consensu ex rationabili causa dum vacat beneficium, ei adiacere onus, v.g. ut deinceps illud obtinens doceat scripturam, vel habeat Catechesin. Item licet Capellania ex prima fundatione, unius tantum in hebdomade aut duarum missarum onus habeat, ex iusta causa aut necessitate posse ab Episcopo augeri hunc numerum missarum; si nimirum redditus sufficiant, & Ecclesia frequentiore sacrificio egeat. Quod si tamen beneficium sit juris patronatus, adhibendum consensum Patroni, qui illum rationabiliter negare

non potest, ubi adest talis causa vel necessitas. Vide dicenda inferius, ubi quid possit patronus. Item ubi, qualiter collatio fieri debeat sine diminutione. Probabile quoque videtur, quod ait Garc. p. 7. c. 1. n. 103. clarum videtur posse patronum fundatorem (etsi secus sit de patrono successore fundatoris) etiam ex post facto tollere seu alterare conditiones seu qualitates tempore fundationis appositae cum consensu Episcopi, saltem ex iusta causa, dum nempe hæc mutatio foret utilis Ecclesie; citatque pro hac sententia Lamb. Felin. Gutierrez, & plures alios. Multo que igitur minus prælatus infertor Episcopo, v.g. Capitulum Cathedralis, aut Ecclesia aliqua Cathedralis, etsi ius habeat conferendi beneficia, eorum naturam, & institutionem per nova statuta mutare potest absque Episcopi auctoritate. Laym. loc. cit. ex Abb. ibidem. n. 2.

CAPUT SECUNDUM.

De divisione beneficii in suas species subalternantes, & harum singularum specialibus conditionibus & qualitatibus.

PARAGRAPHVS I.

Dividitur beneficium in suas primarias species &c.

Quæres 32. Qualiter dividatur beneficium?

Respondeo primò in genere, cum beneficiorum Ecclesiasticorum una sit substantia & forma, sed diversæ penitus qualitates, ex quibus veluti unum ab altero diversum iudicatur; unumquodque imaginem seu speciem ex dictis qualitatibus ei impressis contrahit; ea dicitur seu vocatur status beneficii seu conditio. Lott. l. 1. q. 34. n. 1. quamvis autem impressio ista certarum qualitatum, quæ facit beneficium à beneficio specie differre, sit diversissima, ut propterea à statu beneficiorum quasi innumeræ eorum species consurgant; ad tamen ferè species hæc qualitates reduci possunt: Prima eorum, quæ differunt inter se ratione collatariorum, & hæc efformant duplicem statum beneficiorum, regularem & sæcularem, prout nimirum debita sunt conferri Clericis vel regularibus vel sæcularibus, non attento an collator sit regularis an sæcularis. Altera eorum, quæ differunt ratione annexi, puta certi servitii, ordinis, dignitatis, officii, vel etiam debiti conferri personæ certæ qualitatis, puta filio familias, magistro, vel Doctori; unde beneficia dicuntur patrimonialia, doctoralia, sacerdotalia, parochialia, curata &c. Lott. n. 6. 12. & seq. Tertia eorum, quæ differunt ratione actûs provisionis beneficii; dum nimirum ea vel est libera, vel sit ad electionem, nominationem, vel præsentationem alterius; unde diversus insurgit status beneficii impressus, ut inde iudicetur vel liberum vel servum. Lott. num. 11, unde jam magis enucleatè

2. Respondeo secundò: dividitur primò in sæculare & regulare. ex c. cum de beneficiis. c. cum singula. de prob. in 6. Sæculare est, quod per Clericos sæculares,

hoc est, omni religiosorum voto & regulâ solutos regitur, & administratur. Castrop. de benef. d. 1. p. 2. n. 2. Azor. p. 2. l. 3. c. 1. q. 4. Cui sæcularitati non obest, quòd ad regulares ejus collatio aut præsentatio pertineat, aut quòd ipsi religioni unitum sit; Gonz. ad reg. 8. gl. 8. n. 38. Sanch. in sum. l. 7. c. 29. n. 14. apud Castrop. loc. cit. Regulare, quod solis religiosis confertur; utpote iis solis ex fundatione seu institutione, seu consuetudine, vel præscriptione ad dictum, ut Abbatia, Prioratus, Canonicatus, regularis, & aliqua parochiæ. Castrop. & Azor. loc. cit. Garc. p. 7. c. 20. dum autem non constat esse regulare, præsumitur semper sæculare; quia hoc Ecclesie est favorabilis, utpote quæ in regimine & administratione beneficiorum sæcularium procedit liberius; Sanch. loc. cit. c. 12. Garc. p. 6. c. 1. num. 12. Barb. de potest. Episcopi. parte 3. alleg. 56. num. 167. Tusch. & alii apud Castrop. possessio autem adjudicanda est secundum ultimum statum, in quo beneficium vacavit; ut si vacavit per obitum possessoris regularis, regulare censeatur. Barb. ibid. n. 168. Garc. p. 7. c. 10. n. 34. & alii apud Castrop. per statum enim præcedentem beneficium est constitutum in possessione, à qua sine manifesta ratione removeri non potest. Castrop. ibid.

3. Secundò: dividitur beneficium tam regulare quàm sæculare in duplex & simplex; duplex est, quod aliquâ qualitate juris affectum est. Azor. Castrop. loc. cit. qualitatibus verò nomine hic veniunt jurisdictio aliqua in Clerum, aliò sive v.g. parochianos, administratio & dispensatio rerum Ecclesiasticarum, præminentia aliqua localis, seu gradus honorificus in choro seu Collegio Clericorum; Azor & Castrop. loc. cit. unde beneficium duplex quadrifariam dividitur: beneficium enim conjunctum cum eminentia & jurisdictione fori externi in clericos, etiam dum caret jurisdictione pro foro interno & pœnitentia, dicitur dignitas. Castrop. loc. cit. Laym. Theol. Mor. l. 4. tr. 2. c. 4. n. 4. dum verò absque ulla jurisdictione fori externi & judicialis conjunctam habet jurisditionem fori interni pœnitentialis, potestatemque & jus administrandi populo